

เจียรไนทุกความรู้
แพรวพราวทุกแง่มุม
เพื่อทุกคนที่รักอัญมณี

เพชรพลอย

อัญมณีแห่งความงาม

เพชรพลอย

อัญมณีแห่งความงาม

มณีขจิต

เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม • มณีขจิต
พิมพ์ครั้งแรก : สำนักพิมพ์มติชน, กันยายน 2554
ราคา 415 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

มณีขจิต, (นามแฝง). เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม : มติชน, 2554. 256 หน้า. ภาพประกอบ.

1. อัญมณี-เพชรพลอย I. ชื่อเรื่อง
391.7

ISBN 978 - 974 - 02 - 0846 - 4

ห้ามนำไปเผยแพร่ทุกกรณี นอกจากได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์จากผู้เขียน

www.matichonbook.com

- ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : สุชาติ ศรีสววรรณ • บรรณาธิการบริหาร : สุลักษณ์ ภูนปาน
- ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : บุญเลิศ ศชายุทธเดช, จุฬาลักษณ์ ภูเกิด, นงนุช สิงหเดชะ
- บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : ศิริพงษ์ วิทย์วิโรจน์ • หัวหน้ากองบรรณาธิการ : กิตติวรรณ เทิงวิเศษ
- พิสูจน์อักษร : บุญพา มีชนะ • คอมพิวเตอร์กราฟิก : กรวาลย์ เจนกิจณรงค์
- ออกแบบปก-ศิลปกรรม : อริญชัย ลิ้มพานิช

บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) : 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1335 โทรสาร 0-2589-5818

แม่พิมพ์สี-ขาวดำ : กองพิมพ์สี บริษัท มติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ 1
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2400-2402

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชนปากเกร็ด 27/1 หมู่ 5 ถนนสุขาประชาสรรค์ 2 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
นนทบุรี 11110 โทรศัพท์ 0-2584-2133, 0-2582-0596 โทรสาร 0-2582-0597

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชานิเวศน์ 1
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3353 โทรสาร 0-2591-9012

Matichon Publishing House a division of Matichon Public Co.,Ltd.

12 Tethsabannarueman Rd, Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

สำนักพิมพ์มติชน.

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยหมึกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เพื่อปกป้องธรรมชาติ ลดภาวะโลกร้อน และส่งเสริมสถานะที่ดีของผู้อ่าน

คำนำสำนักพิมพ์	7
งามอย่างมีดุลยภาพกับอัญมณี	
: คำนิยมโดย รศ.พญ.ลดาวัลย์ สุวรรณกิตติ	9
มณีจิตใจกับศาสตร์และศิลป์ปะความงามของอัญมณี	
: คำนิยมโดย รศ.สุนันท์ ปัทมาคม	11
เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม	13
เพชรพลอยร้อยรัดใจ	17
ความนิยมอัญมณีของชาวอียิปต์	20
ความนิยมอัญมณีของชาวจีน	24
ความนิยมอัญมณีของชาวอินเดีย	31
โลกของอัญมณี	35
เพชรพลอยคู่แผ่นดิน	41
เปิดโลกอัญมณีงาม	48
มณีนพรัตน์	54
เพชร ประกายแห่งดวงดาว	59
ทับทิม ราชาแห่งอัญมณี	73
แซฟไฟร์หลากสี อัญมณีแห่งสายรุ้ง	83
ไพลิน ยอดมณีน้ำเงินงาม	89
บุษราคัม อัญมณีเหลืองใสสด	96
เขียวส่อง ส่องเขียวใส	101
เจ้าสามสี อัจฉรย์แห่งธรรมชาติ	106
ไพฑูรย์ ดวงตาแห่งอัญมณี	111

สปิเนล แดงสวยใสคล้ายทับทิม	116
โทแพซ อัญมณีหลากสีสัน	121
มรกต อัญมณีเขียวสดใส	125
เพทาย มณีขาววาวใส	130
ทัวร์มาลีน แก้วทึบหลากสี	135
โกเมน อัญมณีทรงเสน่ห์	140
หยกเจไดต์ อัญมณีจากธรรมชาติ	145
ซิทริน เขียวแก้วนุ่มนวล	152
แอเมทิสต์ ม่วงดอกตะแบก	157
ควอร์ตซ์ พลั่งแห่งสิริมงคล	161
คุนไซต์ พลอยใสสีชมพูหวาน	169
แทนซาไนต์ น้ำเงินใสแทนซาเนีย	172
เพริโดต โอลิวัน	176
ไคยาไนต์ สีนํ้าเงินใสสด	181
มุกดาหาร แก้วจันทร์กานต์	185
เทอร์คอยส์ อัญมณีสีท้องฟ้า	189
หยกเนไฟรต์ อัญมณีสีเขียวหม่น	194
โอปอล ศิลปะแห่งอัญมณี	198
ลาพิส ลาซูลี อัญมณีสีดอกอัญชัน	205
ทองคำขาว สกวาดูเงินยวง	211
ทองคำ ล้ำค่าชั่ววันรันดร์	215
เงิน ทรัพย์สินล้ำเร่จุป	222
ไข่มุก ราชนิแห่งท้องทะเล	227
อำพัน อัญมณีจากยางสน	236

ภาคผนวก : ตัวอย่างใบรับรองคุณภาพ (CERTIFICATE)	242
: น้ำหนักเพชรเทียบขนาดเป็นมิลลิเมตร	244
: รูปทรงเพชรพลอย	245
: อัญมณีประจำปีเกิด	247
: อัญมณีประจำเดือนเกิด	250
: อัญมณีประจำวันเกิด	253
: รู้จักผู้เขียน	255

ทันทีที่ผลงาน **ศรีสรรพ์อัญมณี** ปรากฏขึ้นในโลกหนังสือเมื่อปี 2540 ก็ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากผู้อ่านจนต้องพิมพ์ซ้ำถึง 9 ครั้ง ไม่นานผลงานเล่มที่ 2 ก็ตามมาในชื่อ **เพชรพลอยเพื่อสิริมงคล** ซึ่งก็ไม่ได้ทำให้ผู้อ่านผิดหวังอีกเช่นเคย

หลังจากนั้นในช่วงปี 2543 จนถึงปี 2548 มณีขจิตก็ได้ทยอยสร้างสรรค์ผลงานในชุดอัญมณีตามมาอีก 5 เล่ม คือ **เปิดอกแม่ค้าพลอย, เคล็ดลับสารพันอัญมณี, ถนนสายเพชรพลอย, ไข่มุก ราชินีแห่งท้องทะเล และ เปิดโลกอัญมณี**

ตลอดระยะเวลาเกือบสิบปีที่มณีขจิตสร้างสรรค์ผลงาน เธอหมั่นเติมเต็มความรู้ให้สดใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

5 ปีต่อมา เธอกลับมาอีกครั้งพร้อม “แก้วงาม” ในมือ เป็น “แก้วงาม” ที่เธอเพียรเจียรระไนขึ้นด้วยความรัก ความรู้ และประสบการณ์ตรงในแวดวงอัญมณีมากกว่า 20 ปี

หนังสือ **เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม** เล่มนี้คือ “แก้วงาม” ขึ้นนั้น เป็นผลงานลำดับที่ 8 ที่เดินทางมาถึงมือผู้อ่านในช่วงเวลาที่ราคา “ทองคำ” กำลังสูงขึ้นอย่างน่าตื่นใจ ทำให้ตลาดทองที่ไม่เคยเจียบเหงาอยู่แล้วทวีความคึกคักยิ่งขึ้นไปอีก

เพชรพลอย แก้วแหวน เงิน ทอง ล้วนเป็นอัญมณีล้ำค่าตลอดกาล ด้วยความงามอันเป็นเอกลักษณ์อย่างที่ไม่สิ่งใดมาแทนกันได้

หาก “ทอง” มีค่าแทนเงินตรา

“ทับทิม” คงความเป็นราชาแห่งอัญมณี

“เพชร” ยังล้ำค่าดุจดวงดาว

“มรกต” มณีสกาบเขียวสดใส

ต่างชนิดต่างคุณค่ากันไป

เหนืออื่นใด ค่าทางใจไร้ราคา...

นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าอัญมณีทั้งปวงจะเปล่งประกายแห่งความงามคู่กับ
โลกนี้ต่อไปอีกนานแสนนาน

เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม ได้รวบรวมทุกความรู้เกี่ยวกับอัญมณี
ที่คุณรักไว้หมดแล้ว

สำนักพิมพ์มติชน

ในโลกนี้มีเพชรพลอยเป็นอัญมณีล้ำค่าอยู่มากมาย หลากหลายสีสันและเผ่าพันธุ์ ล้วนได้รับความนิยมในระดับสากลตลอดทุกยุคทุกสมัย ทั้งนี้ สืบเนื่องจากความสวยงามของอัญมณีนั่นๆ เป็นหลักสำคัญ

ความงามของอัญมณีแต่ละชนิดล้วนแตกต่างกัน บ้างสวยที่สีสัน บ้างสวยที่เนื้อมีความใสแวววาว บ้างมีเหลี่ยมแสง บ้างมีประกายไฟระยิบระยับ บ้างมีรูปดาวหรือสตาร์ 6 ขาอยู่บนหน้าพลอย บ้างมีเส้นตรงยาวคล้ายตาแมวอยู่บนหน้าพลอย หรืออื่นๆ อีกหลายรูปแบบ

อัญมณีงามเหล่านี้จัดเป็น “สุนทรียภาพแห่งความงาม” ที่สำคัญ โดยมนุษย์เป็นผู้เล็งเห็นคุณค่า และต้องการหามาไว้ในครอบครอง

ยังมีเพชรพลอยอีกมากมายที่ด้อยคุณค่าอย่างน่าเสียดาย ทั้งนี้ เพราะความไม่สมดุลในตัวตน เช่น สีไม่สม่ำเสมอทั่วทั้งเม็ด หรือเนื้อพลอยขุ่นซึม หรือมีรอยแตก ร้าวมาก หรือสตาร์อาจมีขาไม่คมชัด หรือเส้นตาแมวไม่เป็นเส้นตรง ฯลฯ

สิ่งบกพร่องต่างๆ เหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นพร้อมกับการกำเนิดของอัญมณีแต่ละชนิด ซึ่งมีโครงสร้างที่แตกต่างกันไป ไม่สามารถแก้ไขได้ หรืออาจปรับปรุงข้อบกพร่องได้บ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

วิธีการเลือกซื้อให้ได้อัญมณีที่มีคุณภาพดี จึงเป็นเรื่องสำคัญอันดับแรก ส่วนวิธีการดูแลรักษาให้อัญมณีมีความสวยงามอยู่เสมอและไม่เสียหาย เป็นเรื่องสำคัญอันดับต่อไป

เด็กเช่นการดูแลรักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ ซึ่งทุกคนสามารถปฏิบัติตามคำแนะนำต่างๆ ได้ด้วยตนเอง และอย่างไม่ว่าถ้ามีความตั้งใจจริง

เมื่อสุขภาพกายดี ย่อมส่งผลให้จิตสบายด้วย

ในการเลือกซื้ออัญมณี นอกจากให้ได้คุณภาพดีแล้ว ความเหมาะสมกับผู้ที่นำไปสวมใส่ก็เป็นเรื่องสำคัญ เช่น สีของอัญมณีกับสีผิวของผู้สวมใส่ รูปทรงของเพชรพลอยกับรูปมือหรือนิ้วของผู้สวมใส่ หรือสวมต่างหูแล้วรับกับใบหน้าหรือไม่ ฯลฯ

ถ้าเครื่องประดับอัญมณีนั่นๆ ส่งเสริมบุคลิกภาพ และความงามของผู้สวมใส่เป็นอย่างดี นั่นคือความงามอย่างมีดุลยภาพ และนำความมีคุณภาพชีวิตที่ดีมาสู่ผู้เป็นเจ้าของทุกท่าน

หนังสืออัญมณีชุดที่ 8 **เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม** ของ “มณีขจิต” เป็นอีกแหล่งข้อมูลหนึ่งที่แนะนำอัญมณีที่ได้รับความนิยมหลากหลายชนิด ทั้งเพชรพลอยที่เป็นแร่รัตนชาติ รวมทั้งอัญมณีอื่นๆ ที่ได้จากพืชและสัตว์ จำพวกอำพันและไข่มุก

มีทั้งคำแนะนำในการเลือกซื้ออัญมณีที่มีคุณภาพดี ข้อมูลต่างๆ ทางวิชาการ วิธีดูแลรักษา รวมถึงอัญมณีเลียนแบบ ซึ่งอาจเป็นตัวแปรสำคัญ ทำให้ซื้ออัญมณีผิดชนิดผิดประเภทได้โดยง่าย

นับเป็นภูมิด้านทานหรือภูมิคุ้มกันของผู้บริโภค และยังเป็นการพัฒนางานอัญมณีอีกทางหนึ่ง ทำให้ผู้ที่สนใจความงามของเพชรพลอยได้เข้าถึงด้วยความมั่นใจและอย่างมีความสุข

รศ.พญ.ลดาวัลย์ สุวรรณกิตติ

เพชรพลอยหลากสี อัญมณีอันล้ำค่า ได้ส่งประกายพรายแสง ส่งผ่านสายตา
ผู้คน นับแต่กษัตริย์จนถึงสามัญชน ต่างใฝ่ฝันหาที่จะมีไว้ในครอบครอง ผ่านมาแต่
อดีตจนถึงปัจจุบัน และเลยผ่านส่งไปถึงอนาคต

มหาราชชา ซาห์ จฮาน แห่งอินเดีย ทอดสายตาเฝ้ามองผ่านเพชรเม็ดโตที่ฝัง
อยู่บนเส้า สะท้อนภาพประกายความงดงามของทชมาฮัล อนุสรณ์แห่งความรัก
ทรงเฝ้ามองทั้งวันและคืนหลังจากที่ทรงถูกขังอยู่บนยอดปราสาท ตรวบจนสิ้นพระ
ชนม์ กาลเวลาผ่านไป เพชรเม็ดนี้ได้สูญหายไป คงเหลือแต่ร่องรอยให้กล่าวขวัญถึง
จนปัจจุบัน

มณีขจิต ผู้ร้อยเรียงชุดสารคดีศาสตร์และศิลปะความงามของอัญมณีไว้
ด้วยข้อเขียนและภาพให้เราติดตาม จากเล่มแรกจนถึงเล่มนี้เป็นเล่มที่ 8 แต่เดิม
อัญมณีล้ำค่าและเป็นสิริมงคลที่เรารู้จักกันดีก็คือนพรัตน์ หรือแก้ว 9 ประการ แต่
เมื่อได้อ่านไปจนจบจึงได้รู้ว่า จากหินสีนแร่ประมาณ 3,000 ชนิด มีเพียง 70 ชนิด
เท่านั้นถูกจัดเป็นอัญมณี และมณีขจิตได้ทำให้เราได้รู้จักอัญมณีสี่ชนิดนี้ในด้าน
ต่างๆ ถึง 31 ชนิด

ยามใดที่เราสวมใส่เครื่องประดับนับแต่ศีรษะจรดข้อเท้า ความรู้จากหนังสือ
เล่มนี้จะบอกให้เราได้ทราบว่า เราจะเลือกชนิด สี ของอัญมณีชนิดใดที่สวยงามหรือ
เป็นสิริมงคลกับผู้สวมใส่

นอกเหนือจากความสะดวก คุณค่า และราคา เราได้ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น รู้ว่าเพชรเป็นอัญมณีที่แข็งที่สุดในโลก และเงินนั้นอ่อนที่สุดเมื่อคุณสมบัติในด้านความแข็ง

อัญมณีชื่อเดียว เช่นเพชร ก็มีสีอยู่หลายสี แม้กระทั่งสีดำ แต่อัญมณีสีเดียวกันก็มีชื่อเรียกต่างๆ กันอยู่หลายสี นอกจากนี้ ยังต่างกันในเรื่องราคา คุณสมบัติ แหล่งที่มา ผลก็คือถ้ารู้ไม่จริงจะแยกไม่ออก

มณีขจิตจะบอกวิธีการเลียนแบบที่มีในอัญมณีทุกชนิด และเราสามารถเรียนรู้ได้อย่างไร การหุงพลอยซึ่งสามารถเปลี่ยนสีได้ เช่นทำเพทายสีน้ำตาลให้เป็นสีฟ้าอมเขียว หรือน้ำเงินได้อย่างอัศจรรย์ ตัวอย่างเหล่านี้ได้มีบอกไว้ในเรื่องอัญมณีแต่ละชนิด

การเรียบเรียงความรู้ที่เป็นแต่เนื้อหาให้ความรู้ล้วนๆ ไม่มีการบรรยายเย็นเยือก มีหัวข้อเป็นระเบียบ ทำให้เปรียบเทียบคุณสมบัติของอัญมณีแต่ละชนิดได้ เข้าใจง่าย ความรู้ที่ได้ย่อมไม่ถึงกับมองเห็นอัญมณีสั๊กเม็ด แล้วบอกชื่อ ดูออกว่าแท้หรือเทียม รวมทั้งราคาได้ทันที แต่อย่างน้อยก็พอจะบอกได้ว่าชื่ออะไร หรือควรจะเป็นพวกใด หรือถูกใจใครรอบคอบ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

หากจะให้รู้จริงคงต้องติดตามเล่มอื่นๆ และเล่มต่อไป ตลอดจนศึกษาอัญมณีจากของจริงซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด (คงหาได้ไม่ครบชนิด) กันอีกยาวนาน

รองศาสตราจารย์ สุนันท์ ปัทมาคม

ความงามของเพชรพลอยทั้งหลายที่เปล่งประกายไปทั่วโลกนั้น ต่างร้อยรัดใจ
ผู้คนให้เลือกสรรมาไว้ในครอบครองด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป

บ้างอยากได้อัญมณีนั้นเพราะความสวยงามที่จับตาจับใจ บ้างอยากได้เพราะ
ความเชื่อมั่นว่าเป็นสิริมงคล บ้างเห็นว่าเป็นทรัพย์สินแสนสวยที่ควรค่าแก่การลงทุน
เพื่อมูลค่าเพิ่มอันคั่งคั่งในอนาคต

อัญมณีงามทั้งหลายจึงเป็นที่ปรารถนาอย่างไม่เสื่อมคลาย แม้เพชรพลอย
จะทวีราคาสูงขึ้นมากตามวันเวลาที่ผ่านพ้นก็ตาม

ราคาย่อมมาจากคุณค่าของอัญมณีแต่ละเม็ดหรือแต่ละชนิด ที่มีความสวย
งาม ความคงทนถาวร และความหาได้ยากเป็นคุณสมบัติสำคัญ

ความรู้ ความเข้าใจว่าอัญมณีคืออะไร หรือเพชรพลอยมาจากไหน และต้อง
มีคุณสมบัติอย่างไร จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องศึกษาหาความรู้ สำหรับผู้ที่สนใจหรือ
หลงใหลในความงามของอัญมณีทั้งปวง

แม้ว่าการเรียนรู้เรื่องราวของอัญมณีแต่ละชนิดให้ถ่องแท้จนสามารถดู “เป็น”
จะไม่ใช่ว่าเรื่องง่าย แต่ผู้คนมากมายก็ได้พิสูจน์แล้วว่าไม่ยากเกินกว่าที่จะเรียนรู้ และ
รู้จริงได้ถ้าตั้งใจจริง ไม่ท้อถอยหรือหมดกำลังใจไปเสียก่อน

ในอดีตเมื่อครั้งยังเป็นสาวน้อย ดิฉันเริ่มรู้จักเพชรพลอยอย่างงูๆ ปลาๆ ทั้ง
จากวิทยาวรรณคดีและการได้เห็นเครื่องประดับของผู้คนที่ใกล้ชิด

รู้ว่าเพชร	ต้องมีสีขาวๆ ใสๆ
รู้ว่าทับทิม	ต้องมีสีแดงๆ
รู้ว่าบุษราคัม	ต้องมีสีเหลืองๆ
รู้ว่าไข่มุก	ต้องมีสีขาวๆ นวลๆ

รวมทั้งรู้จักพลอยอื่นๆ อีกสองสามชนิด

วันหนึ่งความ (ที่คิดว่า) รู้ก็เริ่มคลอนแคลน เมื่อเห็นพลอยสีแดงเหมือนทับทิม แต่มีชื่อว่าสปิเนลสีแดง

เมื่อเห็นพลอยสีเหลืองเหมือนบุษราคัม แต่มีชื่อว่าเพทายสีเหลือง

เมื่อเห็นพลอยสีเขียวเหมือนมรกต แต่มีชื่อว่าโกเมนสีเขียว

เมื่อรู้ว่าเพชรยังมีสีอื่นๆ อีก ทั้งเพชรสีแดง สีดำ สีเขียว สีน้ำเงิน ฯลฯ ไม่ได้มีเพียงสีขาววาวใสอย่างที่เข้าใจเท่านั้น

เครื่องหมายคำถามอันใหญ่จึงผุดขึ้นมาในสมองว่า แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าเพชรพลอยที่เห็นนั้นคืออะไร

ดิฉันตัดสินใจเริ่มต้นค้นคว้าหาความรู้ทันที คำถามบางอันหายไปแต่มีคำถามใหม่ผุดขึ้นมาแทน แถมยังได้รู้จักเพชรพลอยสังเคราะห์อีกมากมาย ที่ไม่เพียงแค่ว่าคล้าย แต่เหมือนกับเพชรพลอยธรรมชาติเลยทีเดียว (ในความรู้สึกขณะนั้น)

เมื่อได้ศึกษาเรื่องราวของอัญมณีอย่างจริงจังทั้งในห้องเรียนและวงการอัญมณีอันกว้างใหญ่ จึงทำให้ได้ตระหนักว่าโลกของอัญมณีนั้นช่างไพศาลยิ่งนักเรียนรู้เท่าไรก็ไม่จบสิ้น ทั้งนำทั้งในคุณค่าระคนกับความสวยงามที่หลากหลายคล้ายกับจะนับได้ถึงร้อยถึงพันความงาม

ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ที่ได้รับทำให้ดิฉันมีความสุข เมื่อสรุปได้ว่าอัญมณีเป็นสิ่งที่จับต้องได้ สามารถวิเคราะห์และพิสูจน์ได้ในทางวิทยาศาสตร์

ไม่ใช่เรื่องลึกลับ อิมคริม ประเภท 5 คนบอกว่าแท้ แต่อีก 5 คนบอกว่าปลอมแต่อย่างใด

เพชรพลอย อัญมณีแห่งความงาม ที่ท่านกำลังอ่านอยู่ในขณะนี้ อาจไม่มีทุกคำตอบของทุกคำถาม แต่ดิฉันก็เชื่อว่าท่านผู้อ่านย่อมจะเห็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบต่อไปได้โดยไม่ยาก

ดิฉันขอขอบคุณ คุณปานบัว บุนปาน และน้องๆ ทุกคนแห่งสำนักพิมพ์มติชน รวมทั้งเจ้าของอัญมณีทั้งหลาย (ทั้งผู้ที่ยินยอมให้ออกนามและไม่ประสงค์จะออกนาม) ที่เต็มใจให้ถ่ายรูปเครื่องประดับแสนสวยมาเป็นภาพประกอบอันงดงาม

ขอบคุณผู้อ่านทุกท่านที่ติดตามผลงานของดิฉันตลอดมา

“หนังสือทุกเล่มย่อมหมดความหมาย ถ้าไร้ซึ่งผู้อ่าน”

ด้วยรักและปรารถนาดี

มณีขจิต

เพชรพลอย

อัญมณีแห่งความงาม

มณีขจิต

สร้อยคาร์เนเลียน

(เจ้าของ : คุณทิพย์กาญจน์ ภาษิตวิไลธรรม)

ความนิยมอัญมณี หรือที่เรียกกันง่ายๆ ว่า เพชรพลอย แก้วแหวนเงินทอง หรือ เพชรนิลจินดานั้น สืบเนื่องมายาวนานนับหลายพันปี

เป็นรูปแบบของความนิยมที่มีพยานหลักฐานชัดเจน จากการขุดค้นทาง โบราณคดี อัญมณีที่ขุดพบมักอยู่ในรูปแบบของเครื่องประดับ เครื่องยศ เครื่องราง มีทั้งความวิจิตรงดงาม อลังการ หรือลึกลับน่าเกรงขาม

มีผู้สันนิษฐานไว้ว่ามนุษย์อาจเริ่มสนใจแร่และหินที่มีความสวยงามมาตั้งแต่ 150,000 ปีมาแล้ว ทั้งนี้ จากการขุดพบโครงร่างของมนุษย์ปักกิ่ง (PEKING MAN) ภายในถ้ำที่มีแร่ควอร์ตซ์อยู่มากมาย ด้วยความเชื่อว่าร่างกายจะไม่เน่าไม่เปื่อย

รวมทั้งการพบหยกแกะสลักคล้ายขนมโตนัท (มีรูปกลมตรงกลาง) อันใหญ่ วาง อยู่ใกล้ศพของชาวจีนในบางพื้นที่อีกด้วย

หรือมนุษย์อาจสนใจเครื่องประดับที่ทำจากสิ่งต่างๆ ตั้งแต่ 75,000 ปีมาแล้ว ซึ่งอยู่ในยุคน้ำแข็ง จากการขุดค้นพบหลักฐานเป็นเครื่องประดับที่ทำจากหิน กระดูก และเขาสัตว์ ในถ้ำที่ประเทศสเปนและฝรั่งเศส

แม้กระทั่งการขุดพบเครื่องใช้ เครื่องประดับ เครื่องราง ที่ทำจากหยก ใน ประเทศจีน ฝรั่งเศส สวิตเซอร์แลนด์ ของมนุษย์หินใหม่ (NEOLITHIC) ย่อมเป็น หลักฐานว่ามนุษย์เริ่มให้คุณค่าต่อแร่รัตนชาติไม่น้อยกว่าหมื่นปีมาแล้ว

การใช้แร่รัตนชาติ (เพชรพลอย) เป็นเครื่องประดับล้ำค่า จะเห็นได้ชัดเจน

สร้อยอะเกต

(เจ้าของ : คุณอนงค์ จันทร์สว่างภพ)

กำไลคอวอร์ตซ์สีดำ

จากหลักฐานการขุดค้นพบในสุสาน จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ ฯลฯ ของอียิปต์ โบราณ จีน และอินเดีย ซึ่งมีอารยธรรมเจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองมานานไม่น้อยกว่า 5,000 ปี

ความนิยมอัญมณีของผู้คนในสมัยโบราณนั้นน่าจะเริ่มจากความสะอาดตา สะดุดใจในความสวยงาม หรือมีลักษณะแปลกพิเศษ และคงจะเป็นสิ่งที่หาได้ยาก หรืออาจหาไม่ได้เลยในเมือง หรือประเทศนั้นๆ

เมื่อได้มาอยู่ในครอบครองแล้วอาจเกิดปาฏิหาริย์ หรือมีเหตุการณ์พิเศษต่างๆ เช่น รอดตายอย่างหวุดหวิด หายป่วยจากโรคเรื้อรัง หรือมีโชคดียิ่งกว่าอัศจรรย์ใจ

พลอยจากแร่ชนิดหนึ่ง ไข่มุกจากหอยตัวหนึ่ง งาจากช้างเชือกหนึ่ง หรือกระดูกจากสัตว์ชนิดหนึ่ง จึงได้รับการยกย่องให้เป็นอัญมณี ซึ่งมีความหมายถึงสิ่งมีค่าต่างๆ ให้ผู้คนได้ศึกษาค้นคว้า และครอบครอง

ความงาม ความหาได้ยาก และความเชื่อ จึงน่าจะเป็นสูตรสำเร็จให้ผู้คน ในยุคนั้นๆ ผูกติดยึดมั่นกับอัญมณีชนิดต่างๆ ส่งผลให้เกิดธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอด มายาวนาน หรือตลอดช่วงเวลาของยุคสมัย จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงไปปฏิบัติ ในรูปแบบใหม่ๆ

ความนิยมอัญมณี ของชาวอียิปต์

จากความเชื่อของชาวอียิปต์โบราณที่ว่าผู้ตายจะกลับฟื้นคืนชีพได้อีกในอนาคต พวกเขาจึงทำสารพัดวิธีเพื่อไม่ให้ศพเน่าเปื่อย กลายเป็นมัมมี่ (MUMMY) ให้ชนยุคหลังได้ค้นคว้าสืบหาอารยธรรมและวัฒนธรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

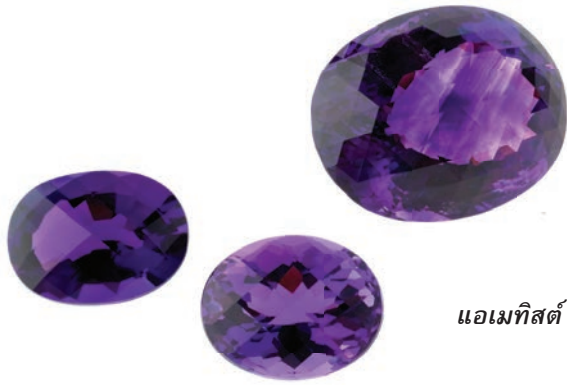
ในบรรดาสິงต่างๆ ที่บรรจุไว้กับมัมมี่นั้น พบว่าสมัยก่อนประวัติศาสตร์ของอียิปต์ นิยมลาพิส ลาซูลี (LAPIS LAZULI) เป็นเครื่องประดับในรูปแบบต่างๆ มาก

ในสุสานราชวงศ์แรก พบกำไลทองคำประดับด้วยลาพิส ลาซูลี แอเมทิสต์ (AMETHYST) เทอร์คอยส์ (TURQUOISE)

ในสุสานของพระนางเฮเตเฟรียที่ 1 พบเครื่องประดับลาพิส ลาซูลี คาร์เนเลียน (CARNELIAN) เทอร์คอยส์

มัมมี่ของตุตันคาเมนซึ่งหุ้มด้วยทองคำอย่างงดงามอลังการนั้น ด้านหน้าประดับด้วยลาพิส ลาซูลี เทอร์คอยส์ คาร์เนเลียน และออบซิเดียนสีดำ (OBSIDIAN) และมีเครื่องประดับต่างๆ รวมทั้งดวงตราประดับอัญมณีเหล่านี้

ชาวอียิปต์โบราณนิยมแกะสลักแอเมทิสต์และคาร์เนเลียนเป็นรูปแมลงคล้ายตัวด้วง แล้วสลักชื่อผู้ตาย และตัวอักษรอื่นๆ ไว้ด้านล่างวางไว้บนอกของมัมมี่ ด้วยความเชื่อว่าตัวด้วง (SCARAB) เป็นสัญลักษณ์ของการนำผู้ตายไปสู่การมีชีวิตใหม่อีกครั้ง

แอมethyst

สร้อยลาพิส ลาซูลี
(เจ้าของ : คุณอารีพันธ์ ใจหงษ์)

จี้คาร์เนเลียน
(เจ้าของ : คุณชิตชม จันทรบัญชร)

จี้เทอร์คอยส์

เหตุที่เลือกใช้อัญมณีทั้งสองชนิดนี้ก็มักจะมาจากความเชื่อในเรื่องพลังของควอตซ์ (QUARTZ) หรืออาจเพราะความสวยงามก็เป็นได้ (แอมทิสต์และคาร์เนเลียนเป็นแร่ควอตซ์)

ความนิยมลาพิส ลาซูลี และเทอร์คอยส์นั้น สันนิษฐานกันว่าน่าจะเป็นเพราะลาพิส ลาซูลีมีสีครามและแทรกด้วยแร่ไพไรต์ (PYRITE) เป็นจุดๆ สีทองแวววาว และแร่แคลไซต์ (CALCITE) สีขาวคล้ายดวงดาวทองแสงบนท้องฟ้าในเวลาค่ำคืน

ส่วนเทอร์คอยส์นั้นมีสีฟ้าสดใสเหมือนท้องฟ้าในเวลากลางวัน คล้ายกับเป็นสัญลักษณ์ของการมีชีวิตหรือการเกิดใหม่

ชาวอียิปต์นิยมลาพิส ลาซูลีมาก แต่อัญมณีชนิดนี้เป็นของหายากในอียิปต์ และประเทศใกล้เคียง จึงมีความพยายามในการทำแก้ว ทำลูกปัดหินเคลือบ และลูกปัดควอตซ์เคลือบให้ได้สีครามเหมือนสีของลาพิส ลาซูลี

ในสุสานของราชวงศ์อียิปต์ช่วงหลังๆ พบว่านิยมอัญมณีมรกต (EMERALD) ไข่มุก (PEARL) และอาจมีเพชร (DIAMOND) ทับทิม (RUBY) ไพบลิน (BLUE SAPPHIRE) บ้าง จากการสัมพันธ์กับประเทศอินเดีย แสดงถึงความนิยมที่เปลี่ยนไป และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ในยุคของพระนางคลีโอพัตรา นิยมมรกตและไข่มุกมาก ไข่มุกในยุคนี้มีค่าสูงอย่างไม่น่าเชื่อ บางเม็ดมีราคาสูงถึง 6 ล้านเซสเตอร์เทีย (SESTERTIA) (คงเหมือนกับ 6 ล้านบาทในปัจจุบัน)

เป็นที่น่าสังเกตว่านอกจากมรกตที่มีอยู่ทางตอนเหนือของอียิปต์แล้ว อัญมณีอื่นๆ ซึ่งถูกพบในสุสานล้วนมาจากแดนไกลทั้งสิ้น

คาร์เนเลียน มาจากซีเรีย

ออบซิเดียน มาจากเอธิโอเปีย

ลาพิส ลาซูลี มาจากตอนเหนือของเทือกเขาฮินดูกูช

การเดินทางของอัญมณีเหล่านี้จึงน่าจะมาพร้อมกับกองคาราวานค้าขายข้ามประเทศของบรรดาเหล่าพ่อค้าชาติต่างๆ ซึ่งมีมานานไม่น้อยกว่า 7,000 ปีมาแล้ว พ่อค้าเหล่านั้นเป็นผู้ที่รู้คุณค่าของอัญมณีและนำไปเผยแพร่ในอียิปต์

ความนิยมอันมณีนีในด้านความสวยงามที่มาพร้อมกับความเชื่อนั้น จีนเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีตัวอย่างให้เห็นอย่างชัดเจน เพราะชาวจีนนิยมยกย่องว่าหยกและไข่มุกเป็นยอดเหนืออัญมณีทั้งปวง

ชาวจีนตั้งแต่สมัยโบราณนับหลายพันปีจนถึงนาที่ปัจจุบัน ล้วนชื่นชมและให้คุณค่าแก่หยกอย่างสูงสุด เหตุผลจากสีสันต่างๆ ที่สวยงามและความเชื่ออย่างไม่มีข้อกังขาว่าหยกเป็นทิพยมณีที่สวรรค์ประทานให้

ชาวจีนโบราณเรียกหยกว่า หยู หรือ หยุก หรือเจ็ก และยกย่องให้หยกเป็นสัญลักษณ์แห่งคุณธรรม 5 ประการ คือ ใจบุญ สมถะ กล้าหาญ ยุติธรรม และมีสติปัญญา

โดยเปรียบความแข็งและความหนาแน่นของเนื้อหยกกับสติปัญญาและความกล้าหาญ

ผิวที่เรียบลื่นเป็นมันวาวคือความยุติธรรม และความมั่งคั่งนุ่มนวลของสีหยกเป็นเครื่องหมายของคนใจบุญและสมถะ

หยกยังเป็นหินนำโชคทำให้เจริญรุ่งเรือง มีอายุยืนยาวทำให้แคล้วคลาดจากอันตรายทั้งปวง ช่วยบรรเทาหรือรักษาอาการเจ็บป่วยได้สารพัดโรค และทำให้ร่างกายของคนตายไม่เน่าเปื่อยอีกด้วย